

provincie
GELDERLAND

hoort bij besluit van college van Brummen

[BESLUIT-2018-0884-Vergunning Wet natuurbescherming.pdf](#)

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 27 juni 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming - 2017-015494 - gemeente Brummen
Activiteit : Planmatig onderhoud met energetische component Brummen 2018-2019
aan Thorbeckelaan en omgeving, Brummen
Verlenen/weigeren : Verlenen ontheffing
Aanvrager : Veluwonen
Zaaknummer : 2017-015494

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Veluwonen, Stuijvenburchstraat 20, 6961 DR Eerbeek (Postbus 72, 6960 AB Eerbeek), hierna te noemen de aanvrager, van 13 november 2017 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 13 november 2017 ontvingen wij een aanvraag van Veluwonen voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 en 4 en artikel 3.5 lid 2 en 4 voor het opzettelijk verstoren en het vernielen en beschadigen van rustplaatsen of voortplantingsplaatsen van de Huismus en de Gewone dwergvleermuis.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belang de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor de werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend. Wel is in Brummen op een andere locatie in de omgeving een ontheffingsaanvraag gedaan met zaaknummer 2017-018000 voor groot onderhoud.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 7 februari en op 3 en 10 april 2018 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen. Er heeft telefonisch overleg plaatsgevonden op 30 maart 2018.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Wij hebben binnen deze termijn geen zienswijzen ontvangen.

Een tweede ontwerpbesluit van 30 mei 2018, dat op 6 juni is gepubliceerd, is ingetrokken.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen 3.3 lid 1 en lid 4 (Vogelrichtlijnsoorten), artikel 3.8 lid 1 en lid 5 (Habitatrichtlijnsoorten), van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Veluwonen, Stuijvenburchstraat 20, 6961 DR te Eerbeek;

voor de soorten, verbodsbepalingen en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 3.5 lid 2	Het opzettelijk verstoren	B
	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	

Belang:

A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het projectgebied zoals aangegeven in figuur 1 in bijlage 1.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 15 april 2023.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en de belangen zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-015494.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.

7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-015494.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-015494.
10. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de Huismus en de Gewone dwergvleermuis.
11. De deskundige op het gebied van de Huismus en de Gewone dwergvleermuis houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2017-015494. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen.

Soortspecifieke voorschriften

12. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje '*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*' en die zijn opgenomen in bijlage 2 van deze ontheffing dienen te worden uitgevoerd.
13. Anders dan door de aanvrager is aangegeven dient het ongeschikt maken van woningen met een verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis minimaal 2 dagen met een minimale nachttemperatuur van 10°C in plaats van de voorgestelde 8°C voorafgaand aan de werkzaamheden te gebeuren.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Er worden 4 complexen onderscheiden:

1. Karekietstraat (1a.) en De Savornin Lohmanstraat, Piersonstraat (1b)
2. Jan Somerstraat, Maarten Munnikplein, Wethouder Giermanstraat (zuidkant)

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

3. Wethouder Giermanstraat (noordkant)
4. Verspreid; Thorbeckelaan, Troelstraweg, Kampweg, Schaepmanstraat.

Complex 1

Werkzaamheden: isolatie dak buitenzijde, bijvullen of na-isolatie spouwmuur, asbestsanering en werkzaamheden inpandig in 7 woningblokken, samen 22 woningen. Het complex bestaat uit 2 deelgebieden die ongeveer 500 meter van elkaar af liggen, 1a Karekietstraat en 1b De Savornin Lohmanstraat en Piersonstraat.

Planning

Het werk is zo veel mogelijk gepland buiten de gevoelige paartijd van de Gewone dwergvleermuis en vóór het broedseizoen van de Huismus, wel met uitloop in het broedseizoen. Start week 40 (1ste week oktober) 2018 modelwoning in complex 1a. en vanaf week 10 (2de week maart) in 2019 tot eind mei 2019 de projectwoningen in 1a. en 1b. In dit complex is het niet mogelijk de start verder aan te passen om de modelwoning buiten de paartijd aan te pakken.

Complex 2

Werkzaamheden: isolatie dak buitenzijde, vervangen dakkapellen, verwijderen schoorstenen van de tussenwoningen, gevelisolatie en diverse werkzaamheden inpandig bij 14 woningblokken.

Planning

De routing van de werkzaamheden is zo gekozen dat de verstoring van de geconstateerde verblijfplaatsen tot een minimum wordt beperkt. Planning: week 21 (3de week mei) tot en met week 39 (4de week september) 2018. Start in week 21, één blok per week, alleen de westzijde van het Maarten Munnikplein duurt 3 weken.

De blokken met nestplaatsen van de Huismus worden ná de kwetsbare broedperiode aangepakt en de werkzaamheden bij het blok met het zomerverblijf van de Gewone dwergvleermuis wordt eind augustus gestart. De meeste blokken met paarverblijfplaatsen worden in de vroege zomer aangepakt. Alleen blok 9 en 10 (1 paarverblijf) worden in week 34 en 35 gepland (20 augustus tot begin september).

Met andere woorden: het lukt bij één blok niet om buiten de gevoeligste periode te werken, bij 13 van de 14 verblijfplaatsen lukt dit wel.

Complex 3

Werkzaamheden: Sloop en nieuwbouw.

Planning: start 2021. Er is nog geen detailplanning want er is nog geen ontwerp voor de nieuwbouw beschikbaar.

Complex 4

Werk: gevelisolatie van 8 verspreid liggende woningblokken met in totaal 19 woningen. Drie blokken liggen bij Complex 1a, aan de overzijde van de Karekietstraat.

Planning: start en afronding in juli 2018 of in oktober 2018 afhankelijk van het verkrijgen van de ontheffing. De werkzaamheden (naisolatie spouwmuren) worden níet uitgevoerd van 1 augustus tot en met 15 oktober, de paarperiode van de Gewone dwergvleermuis.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Huisumus, Gierzwaluw en vleermuizen

Er is geen quickscan uitgevoerd, omdat door eerder onderzoek in de buurt al verwacht werd dat de woningen mogelijk vaste verblijfplaatsen bevatten van Gierzwaluw, Huisumus en gebouwbewonende vleermuizen. De 4 complexen zijn verdeeld in 9 deelgebieden voor het onderzoek. Voor de 4 complexen is in totaal op 32 dagen soortgericht onderzoek gedaan op

basis van het Vleermuisprotocol 2013/2017 en de soortenstandaards

Huismus/Gierzwaluw/Gewone dwergvleermuis/Ruige dwergvleermuis. Daarbij is ook gelet op mogelijke overige soorten (Egel, Steenmarter, Laatvlieger).

Voor vleermuizen zijn op 25 dagen (18 avondbezoeken van ongeveer 2 uur en 7 ochtendbezoeken van 2 uur) onderzoeks rondes gedaan in de kraamperiode, de zomer en de paarperiode in mei, juni, juli, augustus, september en oktober in 2017. Op enkele data met meerdere personen tegelijk of langer dan 2 uur. Voor de Gewone dwergvleermuis zijn in totaal 7 ochtendbezoeken gebracht. Voor de Laatvlieger zijn naar aanleiding van het 1ste veldbezoek 2de veldbezoeken gepland. Op enkele plekken zijn 2de veldbezoeken ook uitgevoerd, maar op de plekken waar geen Laatvlieger aanwezig was, zijn geen extra veldbezoeken gedaan. In een groot deel van het plangebied was de Laatvlieger geheel afwezig. Voor de 4 complexen zijn in totaal 7 ochtendbezoeken en 18 avondbezoeken uitgevoerd speciaal gericht op vleermuizen. Op in totaal 2 dagen is doelgericht naar de Huismus gezocht en op 14 dagen naar Gierzwaluw.

Niet overal kon 75% van de projectlocaties overzien worden terwijl per deelgebied de onderzoeken steeds door één persoon zijn uitgevoerd. Ook zijn in de 9 gekozen deellocaties slechts 7 ochtendbezoeken gebracht. De verschillende projectlocaties overlappen en enkele zijn tegelijk waar te nemen, waardoor gemotiveerd is afgeweken van het vleermuisprotocol.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Tijdens de onderzoeken zijn aangetroffen:

Complex 1a

- 1 nest van de Huismus
- 1 paarverblijf van de Gewone dwergvleermuis

Complex 1b

- 1 paar- en 1 zomerverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis.

Complex 2

- 8 nesten van de Huismus, 7 in de Jan Somerstraat en 1 op het Maarten Munnikplein.
- 5 paarverblijfplaatsen en 1 zomerverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis, 3 paarverblijven kunnen ook aan de overzijde van de Wethouder Giermanstraat zitten, in de te slopen woningen van complex 3.

Complex 3

- 9 nesten van de Huismus
- (3 paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis). De 3 paarverblijfplaatsen zijn al als verloren beschouwd en meegeteld bij het renoveren van complex 2, maar er moet rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van de vleermuizen)

Complex 4

- 3 Paarverblijfplaatsen Gewone dwergvleermuis (en 1 samen met complex 1a en daar meegeteld)

In totaal zijn aangetroffen:

- 18 nesten van de Huismus;
- 10 paarverblijfplaatsen en 2 zomerverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis;
- Plantsoentjes en de niet verharde delen van voortuinen in de Jan van Somerstraat, de Wethouder Giermanstraat en op het Maarten Munnikplein vormen foerageergebied voor de Huismus, de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger. Gezien het geringe aantal huismussennesten elders, is dit aan te merken als essentieel foerageergebied voor de huismus. Voor de vleermuizen vormen de groene straten slechts een deel van de foerageermogelijkheden;

- Er is één verblijfplaats van de Ruige dwergvleermuis gevonden, maar niet op een projectlocatie;
- Er zijn twee nesten van de gierzwaluw gevonden, maar niet op een projectlocatie;
- De Egel op het Maarten Munnikplein en in de Wethouder Giermanstraat. De Egel heeft zijn verblijfplaatsen buiten woningen.

Niet aangetroffen zijn:

- Verblijfplaatsen van de Laatvlieger;
- De Steenmarter is een aantal malen aangetroffen nabij de projectlocaties. Er is geen teken van bewoning of van overlast door Steenmarter in enige projectwoning.
- Reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelden.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

Door de sloop- en renovatiewerkzaamheden worden:

- 18 nesten van de Huismus beschadigd en vernield.
- 12 verblijfplaatsen (10 paar- en 2 zomerverblijfplaatsen) van de Gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield en vleermuizen verstoord.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Er wordt zoveel mogelijk buiten het broedseizoen van de Huismus gewerkt.

Voor de beschermde soorten treedt geen aantasting of verandering aan het areaal van het leefgebied of de rest van de biotoop op:

- Alleen aan de woningen worden werkzaamheden verricht, zodat de foerageermogelijkheden goed blijven functioneren voor de Huismus, de Egel en de vleermuizen.
- De verblijfplaatsen van de Egel blijven intact.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de Huismus en de Gewone dwergvleermuis te voorkomen worden maatregelen voorgesteld. In grote lijnen een fasering, volgorde en tijdstip van werken binnen de eisen van het project, waarbij zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de kwetsbare periodes voor de Huismus en de Gewone dwergvleermuis. De belangrijkste maatregel is dat in alle woningen waar dat mogelijk is verblijfplaatsen voor Huismus en Gewone dwergvleermuis worden aangebracht, ook als er geen verblijfplaatsen in aanwezig waren. In elk van de vier deelprojecten of complexen zijn de werkwijze en maatregelen iets anders. De negatieve effecten en de maatregelen zijn daarom per complex beschreven. Samengevat gaat het om de volgende maatregelen:

- De werkzaamheden worden zoveel mogelijk buiten de meest kwetsbare perioden voor de Huismus en de Gewone dwergvleermuis gepland en uitgevoerd volgens de aangeleverde planning zoals in grote lijnen onder het kopje "Project" op p. 4 en 5 van dit besluit.
- Alle woningen met een verblijfplaats worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Nesten van Huismus buiten het broedseizoen (half maart-half juli) en niet bij temperaturen onder 6°C. Zomerverblijven van de Gewone dwergvleermuis niet van mei tot en met juli en paarverblijven niet van 1 augustus tot half oktober.

- De verblijfplaatsen voor de Gewone dwergvleermuis worden minimaal 2 dagen met nachttemperaturen van meer dan 10°C voor de start van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Ongeschikt maken gebeurt waar van toepassing door het aanbrengen van exclusionflaps, het wiggen van dakpannen en het creëren van tocht. Als dit wordt toegestaan worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt door de gevels met verblijfplaatsen aan te lichten met felle lampen na het uitvliegen.
- De verblijfplaatsen voor de Huismus worden ongeschikt gemaakt door het aanbrengen van spouwmuurborstels tussen de dakranden, die goed aansluiten. Door het wiggen van dakpannen worden eventueel nog aanwezige mussen verjaagd vóórdat de openingen worden afgesloten.
- In alle woningen waar spouwmuurisolatie wordt toegepast, worden de gaten voor het aanbrengen van naisalatie een dag eerder aangebracht, om door tocht mogelijk aanwezige vleermuizen te laten vertrekken.
- Er dienen voldoende tijdelijke en permanente alternatieven te worden aangebracht om de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de Huismus zo goed mogelijk te behouden tijdens en na afloop van het project waarbij 18 Huismusnesten verloren gaan. U dient de door u voorgestelde maatregelen uit te voeren:
 - a. In complex 1 met 1 Huismusnest, wordt 1 woning in oktober gerenoveerd en deze beschikt vanaf de renovatie over een geschikte dakrand met verhoogd vogelschroot die over de hele breedte, voor en achter geschikt is om te nestelen voor de Huismus. Tijdens de uitvoering van deze modelwoning wordt besloten of er nog aanvullend verblijfplaatsen worden aangebracht. Alle overige woningen uit complex 1 worden vanaf maart 2019 geïsoleerd, waarbij de eerste woning als geschikt alternatief kan dienen.
 - b. In alle 22 woningen van complex 1 wordt verhoogd vogelschroot toegepast, zodat de ruimte langs alle dakgoten en de onderste 1 à 2 rijen pannen beschikbaar blijft of geschikt wordt als permanente verblijfplaats voor de Huismus. Het vogelschroot wordt aangebracht onder de 2de panlat. Bij hoekwoningen wordt een overstek gecreëerd waarin verblijfplaatsen voor huismus ingebouwd worden. Alle hoekwoningen aan de kopse kanten krijgen een toegankelijk dakoverstek.
 - c. Voor de Huismus zijn in november-december 2017 voldoende alternatieve nestkasten aangebracht (22 gierzwaluwkasten), meer dan 3 maanden voor de start van de uitvoering van complex 2, om de 8 nesten die verloren gaan in 2018 te mitigeren.
 - d. Tijdens de renovatiewerkzaamheden aan complex 2 in 2018 worden in elke woning permanente nestmogelijkheden voor de Huismus aangebracht in de vorm van een gootomtimmering die voldoende geschikt is voor de huismus en die per woning op twee plekken van een invliegopening is voorzien; een aan de voor- en een aan de achterkant (zie bijlage 4).
 - e. Bij de sloopwerkzaamheden in 2021 in complex 3 waarbij 9 verblijfplaatsen van de Huismus verloren gaan, dienen de dakgoten uit complex 2 zowel als permanent verblijf voor de mussen uit complex 2, als als tijdelijk en permanent verblijf gedurende de sloop en de nieuwbouw van complex 3.
- Er dienen voldoende tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen te zijn waar de gewone dwergvleermuis naar kan uitwijken gedurende de werkzaamheden en waar de populatie duurzaam in kan verblijven na afloop. Deze dienen in 4-voud en minimaal 6 maanden voor het ongeschikt worden van woningen, te zijn aangebracht. De voorgestelde maatregelen dienen te worden uitgevoerd:
 - a. Complex 1: (werkzaamheden 2018-2019) Voor vleermuizen zijn 10 vleermuis muurschalen van houtbeton (Schwegler) aangebracht in december 2017 in de buurt van complex 1b, als alternatief voor 1 zomer- en 1 paarverblijf. 4 Muurschalen zijn aangebracht in december in de Vinkenstraat voor 1 paarverblijf uit complex 1a.

- b. In de schoorstenen aan de kopse kanten van complex 1, ter hoogte van het dakoverstek worden open stootvoegen aangebracht, zodanig dat de vleermuis toegang heeft tot het binnendeel van de schoorsteen, de ruimte tussen de schacht en de leidingbuizen. In het dakoverstek wordt een toegang gemaakt voor de vleermuis tot de open stootvoeg. Alle schoorstenen aan de kopse kanten van de huizenblokken uit complex 1 krijgen open stootvoegen en worden toegankelijk gemaakt als permanent (paar)verblijf voor de Gewone dwergvleermuis.
 - c. Voor de 6 verblijfplaatsen in complex 2 en 3 samen, zijn in december 2017 aan woningen van complex 3, met zo veel mogelijk verschillende exposities 24 vleermuis muurschalen aangebracht. De voorgestelde fasering dient te worden nagevolgd.
 - d. In complex 2 worden de schoorstenen aan de kopse kanten door open stootvoegen toegankelijk gemaakt voor de Gewone dwergvleermuis. De muurschalen blijven hangen tot de sloop van complex 3 in 2021.
 - e. In complex 3 worden na sloop in de nieuwbouw 2 kopgevels geschikt gemaakt voor permanente bewoning door vleermuizen, waarbij de precieze vorm (inbouwkasten of toegankelijke spouw) nog afhangt van de bouwplannen. De 2 permanente voorzieningen worden geschikt als winter- en als kraamverblijf voor de Gewone dwergvleermuis.
 - f. In complex 4 zijn voor 3 paarverblijven die verloren gaan 12 muurschalen van Schwegler houtbeton aangebracht in de omgeving, soms al voor een eerder project. Er verandert niets aan de woningen, naast de spouwmuurisolatie. De houtbetonschalen blijven als permanente verblijven gehandhaafd.
- Alle tijdelijke verblijven zijn aangebracht en worden gehandhaafd zoals aangegeven in Bijlage 3.
 - Verspreid over het project 'verduurzaming 2016' worden naast het bovenstaande 16 inbouwkasten voor vleermuizen in de directe omgeving gerealiseerd.
 - De deskundige begeleidt in elk geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen. De deskundige houdt eventuele aanpassingen in de planning en de routing van de werkzaamheden in de gaten. De deskundige begeleidt het aanbrengen en de uitvoering van de permanente alternatieve verblijfplaatsen.

Zie verdere detaillering in bijlage 2.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Er is ontheffing aangevraagd voor de Huismus en de Gewone dwergvleermuis voor de verboden en belangen zoals opgenomen in tabel 1.

Beoordeling door het bevoegde gezag

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Ecologisch onderzoek

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld. De objecten zijn steeds door één persoon tegelijk onderzocht en niet altijd was 75% van de oppervlakte te overzien. Er is gemotiveerd afgeweken van het protocol, omdat het een groot oppervlak betreft, met daarin 9 deelgebieden, waarvan meerdere tegelijk konden worden gemonitord. De paarverblijven zijn volledig in beeld gebracht, meer onderzoeks rondes leverde niet meer paarverblijven op. De enige verblijfplaatsen die mogelijk gemist zijn zijn zomerverblijfplaatsen. Er zijn 2 zomerverblijfplaatsen vastgesteld in projectwoningen en ook meerdere buiten de projectwoningen. In dit geval sluiten wij ons aan bij de mening van de aanvrager dat er gemotiveerd kon worden afgeweken van het protocol. De voor onderzoek in 9 deellocaties verdeelde projectlocaties liggen deels heel dicht bij elkaar,

zodat er overlap is in de waarnemingen en er alles bij elkaar op de goede momenten in praktijk in feite voldaan werd aan het 75% criterium en voldoende bezoeken per woning. Er zijn voldoende inspanningen gedaan om alle functies voor de beschermde soorten in beeld te brengen. Door het aanbrengen van toegangen tot de schoorstenen in de kopse kanten van de woonblokken in complex 1 en 2 en door 2 verblijven toe te voegen in de toekomst in nieuwbouw in complex 3, wordt er volgens ons in ruime mate overgecompenseerd voor de twee zomer- en tien paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis die verloren gaan. Er zouden geen andere of meer maatregelen genomen hoeven te worden als er meer verblijfplaatsen zouden zijn gevonden. Gezien de inspanningen is het onderzoek echter redelijk en is in dit geval de conclusie dat de afwijking van het protocol voldoende gemotiveerd is.

Ook is er volgens protocol onderzoek naar overige soorten, de Huismus en de Gierzwaluw uitgevoerd. De voorgestelde mitigerende maatregelen voor alternatieve verblijfplaatsen zijn voldoende. Er wordt voor gezorgd dat na afloop van de werkzaamheden alle dakgoten geschikt blijven of geschikt worden gemaakt over de volle lengte voor complex 1, 2 en 4, voor de Huismus, waarmee de uiteindelijke mogelijkheden gelijk of beter zijn dan in de uitgangssituatie.

Voor de Huismus is het onderzoek voldoende en worden voldoende mitigerende maatregelen genomen. Anders dan in de aanvraag waarin wordt aangegeven dat de nesten ongeschikt worden gemaakt met netten of doeken, wordt de ruimte langs de dakgoot dichtgemaakt met spouwmuurborstels. Er zijn volgens de aanvrager geen betere manieren om de nesten ongeschikt te maken dan het dichtmaken van de ruimte boven de dakgoot met spouwmuurborstels. Dit blijkt goed te werken bij dit type woningen, met goed aansluitende pannen. Bij het werken met netten is er een risico dat vogels daar in verstrikt raken. Ook al wordt er gestart buiten het broedseizoen en bij temperaturen die niet lager zijn dan 6°C, dan is er toch een kans dat er mussen in de dakranden op een nest aanwezig zijn. Bij het wiggen van pannen in de buurt van de nesten (optillen en een wig ertussen zetten om zo ruimte te maken en tocht te creëren) raken de mussen die daar aanwezig zijn verstoord en verlaten hun nest. Dit levert volgens de aanvrager niet meer verstoring op dan wanneer ze niet op het nest zijn en hun nest niet kunnen bereiken omdat er netten gespannen zijn. Bovendien levert het geen risico op, dat mussen toch als het ze lukt weer terugkeren naar het nest en meermalen verstoord worden.

Fasering

Per complex wordt rekening gehouden met de vastgestelde verblijfplaatsen van Huismus en Gewone dwergvleermuis. Het moment van ongeschikt maken en vervolgens uitvoeren van de werkzaamheden is zo veel mogelijk gepland buiten de meest kwetsbare periodes: voor de Huismus en bij de zomerverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis na het broedseizoen en voor paarverblijven van de Gewone dwergvleermuis in het vroege voorjaar. Waar beide voorkomen (complex 2) is een routing opgesteld, zoals beschreven onder Project, p. 4 en 5 van dit Besluit.

In complex 1 is de modelwoning aangepast en beschikt deze over geschikte mogelijkheden voor de Huismus een half jaar voor de verblijfplaats ongeschikt wordt gemaakt. De woningen in complex 2 worden tijdens de werkzaamheden aangepast, waarbij de omtimmerde goot over de hele lengte een geschikte plek vormt voor de Huismus. Deze zijn meer dan een jaar voor de sloop van complex 3 beschikbaar voor de Huismus uit complex 3. Als tijdelijk alternatief tijdens de werkzaamheden aan complex 2 zijn gierzwaluwkasten opgehangen in de te slopen woningen in complex 3. Het gaat om 22 kasten, waarbij de aanvrager aangeeft meer vertrouwen in gierzwaluwkasten te hebben dan in vogelvides. De Huismus komt veel voor in de buurt van de Wethouder Giermanstraat, maar ook iets ten noorden hiervan, waar op dit moment geen werkzaamheden worden uitgevoerd. In de andere woningen in de directe omgeving van voor 1940 blijft elke dakrand beschikbaar voor de Huismus tijdens het project. Ook voor de Gewone dwergvleermuis zijn er nog veel vergelijkbare woningen (van voor 1940 en van 1941 – 1970) die nog niet gerenoveerd zijn en waar verblijfplaatsen in beschikbaar blijven. Volgens de aanvrager blijft de Huismus op de locatie van complex 2 en 3 aanwezig en zal de Huismus gebruik maken

van de aangeboden alternatieven, omdat de directe omgeving aantrekkelijk leefgebied vormt voor de Huismus. Wij beoordelen de voorgestelde fasering als zorgvuldig.

Mitigerende maatregelen

De wijze waarop de huizen met huismusnesten voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt worden gemaakt voldoet. Het ongeschikt maken van de huizen met verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis behoeft nog enige aanscherping. Het ecologisch bureau noemt dat de gebouwen minimaal 2 dagen voor de start van de werkzaamheden met een temperatuur van minstens 8°C ongeschikt worden gemaakt. Het is beter als het iets warmer is en doorgaans worden 2 dagen met een minimale nachttemperatuur van 10°C aangehouden, wat we ter aanscherping ook als voorschrift zullen opnemen.

De paarroepende Gewone dwergvleermuis vliegt heen en weer in de buurt van het paarverblijf en het is moeilijk het precieze verblijf aan te wijzen, aangezien er meestal geen waarneming is van het invliegen in de verblijfplaats. De exacte woning kon daarom niet worden vastgesteld. Het meest wordt gevlogen bij de kopse kanten van woningen en er wordt vermoed dat daar ook de meeste kans is op een paarverblijf. Het werken met exclusionflaps is erg lastig als de exacte woning en invliegopening niet bekend zijn. Ook kan het moeilijk zijn de paarverblijven ongeschikt te maken door tocht, omdat ze aan de buitenzijde van een woning kunnen zitten. De aanvrager gaf aan zelf de voorkeur te geven aan het verlichten van de gevels met bouwlampen. Dit wordt echter niet altijd toegestaan door de gemeente of de bouwcoöperatie, vanwege de overlast die mensen ondervinden bij lampen op de slaapkamerramen 's nachts. In dit geval is in gesprek met de contactpersoon gekomen tot een combinatie van zowel tocht creëren als met licht in ieder geval de kopse gevels waar paarverblijfplaatsen kunnen zitten aan te lichten na het uitvliegen van de vleermuizen om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken.

De wijze van onklaar maken van de woningen voor vleermuizen en huismussen is besproken met de aanvrager. Deze heeft al doende ervaringen opgedaan die volgens hem beter werken dan andere. Wij sluiten ons aan bij de in de praktijk opgedane ervaringen bij deze woningen voor de besproken werkwijze. De woningen waar geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn worden van tevoren niet ongeschikt gemaakt. Wel zullen de gaten voor de spouwmuurisolatie één dag eerder geboord worden, zodat door de ontstane tocht mogelijk aanwezige vleermuizen de woningen zullen verlaten. Dit zijn volgens ons in dit project de best haalbare en redelijke maatregelen die praktisch uitvoerbaar zijn.

Permanente verblijfplaatsen

De aanvrager heeft als permanente mitigatie in complex 2 een betimmering voor de dakgoten voor ogen die volgens hem kansrijk is voor de Huismus. De ruimte in deze betimmering is 10 à 12 cm hoog, wat volgens het kennisdocument Huismus wat te laag is, maar wat volgens de aanvrager voldoende mogelijkheden biedt voor de Huismus. In dit geval sluiten wij aan bij de werkwijze, kennis en ervaring van het ecologisch bureau.

De alternatieven in Complex 1, verhoogd vogelschroot, is vaker toegepast en zorgt voor geschikte ruimtes voor de Huismus om te nestelen, over de volle breedte van een dakrand. Voor vleermuizen is het beschikbaar maken van schoorstenen vaker toegepast. Dit is voor veel soorten vleermuizen geschikt, doordat er een groot scala aan mogelijkheden beschikbaar komt, zowel in structuur als in microklimaat (luchtvochtigheid, temperatuur) in de open stootvoegen in de schoorsteen, in de ruimte aan de binnenzijde van de schoorsteen, tussen het metselwerk en de afvoerpijpen die bij verschillende woningen wel of niet hete lucht afvoeren. De ruimte in de schoorsteen kan tot laag in de woning bereikt worden. Voor zover op dit moment bekend, is een schoorsteen een goed alternatief voor de spouwmuren die verloren gaan. In complex 1 komt daar de dakoverstek zelf bij die geschikt kan zijn als paarverblijf of zomerverblijf. Deze biedt ook ruimte aan de Huismus om daar te nestelen. De voorgestelde mitigatie is akkoord.

De huidige verblijfplaatsen van de Huismus en Gewone dwergvleermuis in de woningen gaan door het voorgenomen project verloren door sloop, door dakisolatie of door spouwmuurisolatie en door het veranderen van alle dakgoten. Daarmee is er sprake van een overtreding van artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.5 lid 2 en lid 4 van de Wnb, het beschadigen en vernielen van nesten van de Huismus en van voortplantings- en rustplaatsen van de Gewone dwergvleermuis. Daarnaast worden vleermuizen opzettelijk verstoord. Het doden en verwonden van huismussen of vleermuizen wordt voorkomen.

Met de te nemen maatregelen zijn er in ieder geval voldoende alternatieven om op den duur weer tot een minstens vergelijkbare situatie voor de Huismus en de Gewone dwergvleermuis te komen als in de uitgangssituatie.

Tijdens en na de werkzaamheden zijn er voldoende alternatieven waar de dieren gebruik van kunnen maken en de tijdelijke alternatieven zijn tijdig aangebracht. In alle woningen worden (veel) meer permanente verblijfplaatsen aangebracht dan in de uitgangssituatie aanwezig waren. Alleen de woningen in complex 4 blijven vergelijkbaar geschikt voor de Huismus en worden ongeschikter voor de Gewone dwergvleermuis (wat met alternatieven in de directe omgeving wordt opgevangen). De functionaliteit van de verblijfplaatsen blijft daarmee op orde.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soorten welke verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soorten en verboden wordt de ontheffing verleend. Dit komt niet geheel overeen met de aangevraagde soorten en verboden. Voor de Huismus was ook voor artikel 3.1 lid 4, het opzettelijk verstoren, een ontheffing aangevraagd. Voor de Huismus geldt dat er geen sprake is van opzettelijk verstoren, omdat de functionaliteit van de verblijfplaatsen op orde blijft en er geen wezenlijke invloed verwacht wordt op de populatie. Daarom wordt voor dit artikel geen ontheffing verleend.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

De voorgenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde woningen. De werkzaamheden zijn locatiegebonden, er zijn geen alternatieve locaties denkbaar voor de uitvoering van de werkzaamheden, zoals na-isolatie en het verwijderen van asbest. De projectlocaties zijn niet te vervangen door andere locaties. Bij de wijze van uitvoering is al zo veel mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in de periode van uitvoering, de planning en de routing, als ook in het aanbrengen van zo veel mogelijk alternatieve verblijfmogelijkheden.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Waar mogelijk is gekozen voor energiebesparende maatregelen en renovatie in plaats van sloop. Echter ook bij renovatie is niet te voorkomen dat er verblijfplaatsen van de Huismus en Gewone dwergvleermuis verloren gaan.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag is bepaald welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn. Deze zijn aangegeven in tabel 1.

Om twee redenen zijn de belangen "Volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang" voor Gewone dwergvleermuis of "Volksgezondheid of openbare veiligheid" voor Huismus van toepassing.

1. Als er niet wordt geïsoleerd, leidt dit tot overlast door vocht, waardoor schimmels in de woningen ontstaan. Dit is onderbouwd door het RIVM, waarvan een citaat is

aangehaald over de samenhang tussen vochtige woningen en het ontstaan of verergering van astma, luchtwegklachten en -infecties. *“Het verbeteren van het binnenmilieu in woningen, scholen en kindercentra is een van de speerpunten van de overheid in de nationale aanpak Milieu en gezondheid.”*

2. Het behalen van gemiddeld Energielabel B voor huurwoningen is een belangrijk doel uit het Convenant Energiebesparing Huursector, waaraan ook Veluwonen zich gebonden heeft.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. Het betreft de belangen die zijn weergegeven in tabel 1.

Daarbij is onzes inziens het belang openbare veiligheid en volksgezondheid voor de Huismus eerder te motiveren vanwege het dichterbij brengen van klimaatdoelen door het beter isoleren van woningen en daarmee het besparen op niet hernieuwbare fossiele bronnen en bijdragen aan CO2-reductiedoelen, dan dat een betere isolatie schimmel bestrijdt; dit doet niet af aan het feit dat slecht geïsoleerde huizen door vocht en schimmel een probleem kunnen opleveren voor de gezondheid van de bewoners.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Gewone dwergvleermuis

Op lokaal niveau maken de vleermuizen deel uit van een grotere populatie, met een groter netwerk. De aangetroffen dieren in de projectlocaties maken deel uit van een metapopulatie die de hele bebouwde kom van Brummen omvat. De dieren foerageren ook in het nabijgelegen park en maken gebruik van meerdere verblijfplaatsen. De populatiegrootte is niet bekend. In Brummen komen vergelijkbare aantallen gewone dwergvleermuis voor als in vergelijkbare bebouwing elders. Doordat de functionaliteit op orde blijft door voldoende tijdig aangebrachte alternatieve verblijfplaatsen en doordat er verder geen veranderingen in het leefgebied worden aangebracht, zijn er geen negatieve effecten op de staat van instandhouding. De Gewone dwergvleermuis blijft aanwezig in Brummen.

Huismus

Ook de Huismus maakt deel uit van een grotere populatie die heel Brummen omvat. Wat wel opvalt is dat vooral in complex 2 en net ten noorden daarvan veel Huismussen zijn en dat elders in Brummen in de buurt van de projectlocaties erg weinig Huismussen voorkomen. Doordat er voldoende tijdelijke en permanente verblijfplaatsen worden aangebracht, blijft de functionaliteit van de verblijfplaatsen op orde. Omdat de rest van het leefgebied hetzelfde blijft, is er geen negatief effect op de staat van instandhouding van de Huismus te verwachten.

Door het goed uitvoeren van het project met geschikte voorzieningen voor de Gewone dwergvleermuis en de Huismus kan het project een positieve bijdrage leveren aan de staat van instandhouding voor de gehele populatie in Brummen en omgeving.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de Huismus en de Gewone dwergvleermuis.

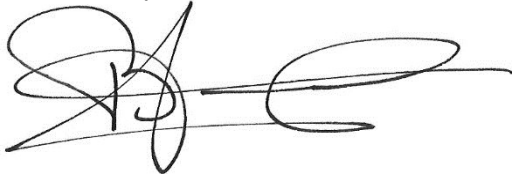
Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

mr. H. Boerdam

Beroep

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

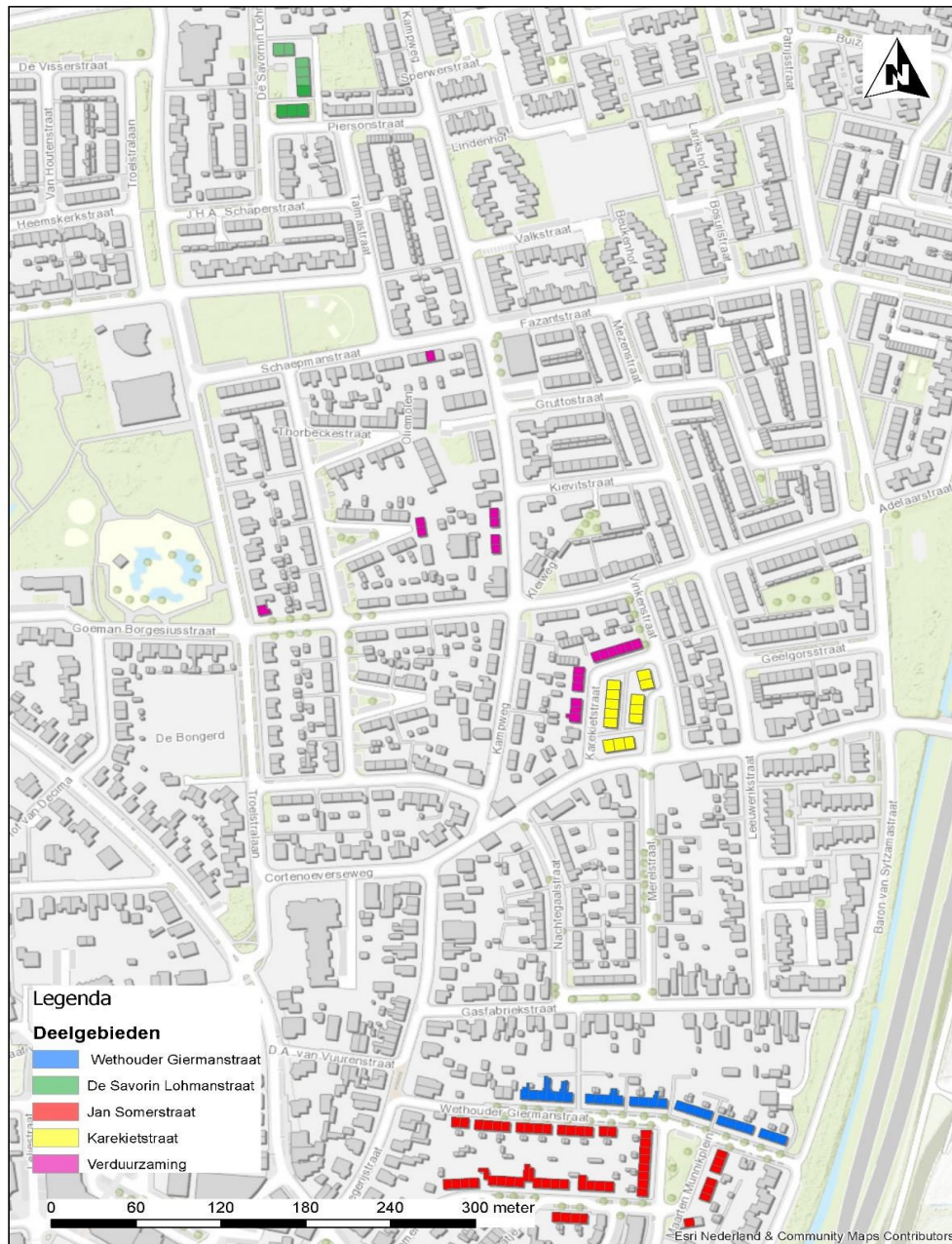
Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Kaart projectlocatie
Figuur 1 kaart plangebied
- Bijlage 2: Mitigerende maatregelen
Figuur 2 kaart met tijdelijke voorzieningen
- Figuur 3 schets permanente voorziening in dakgoot

BIJLAGE 1

Kaart projectlocatie

Figuur 1 kaart met projectlocaties, verdeeld in 5 complexen: 1a, 1b en 2 t/m 4

BIJLAGE 2

Mitigerende maatregelen

Complex 1

Tijdelijke alternatieven

In de buurt van 1a., (de Piersonstraat en de De Savornin Lohmanstraat) zijn 10 vleermuisschalen aangebracht in december 2017 als vervanging van de 2 verblijfplaatsen.

In de buurt van complex 1b., de Karekietstraat, zijn in de Vinkenstraat uiterlijk half december 2017 vier alternatieve verblijfplaatsen aangebracht in de vorm van Schwegler vleermuismuurschalen van houtbeton. Deze zijn geschikt als paarverblijf en als zomerverblijf voor de Gewone dwergvleermuis. De modelwoning zal vanaf oktober 2018 voldoende alternatieve verblijfplaatsen bevatten voor het Huismusnest dat vanaf maart 2019 ongeschikt zal worden gemaakt.

Dit zijn voldoende alternatieven, binnen 100 á 150 meter van de bestaande verblijfplaatsen en er is voldoende gewenningstijd aangehouden (6 maanden voor Gewone dwergvleermuis en 3 voor de Huismus).

Zorgplicht, zorgvuldig handelen en voorkomen doden en verwonden:

Voor aanvang van het werk aan de woningen met verblijfplaatsen worden deze onklaar gemaakt met exclusionflaps en door het wiggen van dakpannen. Waar toegestaan worden de voor paarplaatsen geschikte gevels met bouwlampen verlicht, om eventuele terugkeer of gebruik als paarverblijf te voorkomen. Als extra maatregel worden de gaten voor het aanbrengen van spouwmuurisolatie een dag eerder aangebracht, ook in de woningblokken waarin geen verblijfplaatsen zijn vastgesteld, zodat onverhoopt aanwezige vleermuizen de spouw kunnen verlaten.

De verblijfplaats voor de huismus wordt ontoegankelijk gemaakt door het plaatsen van spouwmuurborstels onder de pannen. Met het wiggen van de dakpannen worden ook niet verwachte Huismussen verjaagd.

Het 1ste bouwblok, in de modelwoning, zal ongeschikt worden gemaakt in de 2de helft van juni 2018. De rest van de bouwblokken worden tussen week 6 en week 10 in 2019 ongeschikt gemaakt.

Permanente alternatieven.

In alle 22 woningen in 1a. en 1b. wordt verhoogd vogelschroot geplaatst op de 2de panlat, zodat de hele dakgoot ruimte biedt aan de huismus. Bij hoekwoningen wordt een overstek gecreëerd waarin verblijfplaatsen voor huismus (en gierzwaluw) ingebouwd worden. In de schoorstenen wordt ten behoeve van de gewone dwergvleermuis een open stootvoeg aangebracht ter hoogte van het dakoverstek. In het dakoverstek wordt een opening gemaakt om toegang te verlenen tot de open stootvoeg en de schoorsteen. Dit kan alleen aan de kopse kanten van de huizenblokken worden toegepast. Dit levert minimaal 14 alternatieven op voor meerdere vleermuizen, aangezien de hele binnenruimte in de schoorsteen, tussen wand en buizen beschikbaar komt voor de vleermuizen. Tijdens de uitvoering wordt bekeken of er nog aanvullend verblijfplaatsen voor de Huismus kunnen worden gemaakt. Daarbij gaat de voorkeur uit naar gierzwaluwkasten, omdat er nog geen positieve ervaringen met vogelvides zijn opgedaan en er wel een ervaring is opgedaan waarbij van 20 gierzwaluwkasten er 19 in gebruik genomen waren door de Huismus.

Complex 2

Tijdelijke verblijfplaatsen

In december 2017 zijn 24 Schwegler vleermuismuurschalen van houtbeton en 22 gierzwaluwkasten (NK GZ 08 kasten) geplaatst aan de noordzijde van de Wethouder Germanstraat. De muurschalen zijn in groepjes van 1, 2 of 3, zo veel mogelijk met

tussenruimtes en verschillende expositie opgehangen om ruimte te bieden aan minimaal 5 mannetjes van de Gewone dwergvleermuis in de paartijd. De noordzijde van de Wethouder Giermanstraat blijft tijdens de uitvoering van complex 2 intact. Als de 3 mannetjesvleermuizen met paarterritoria in deze straat gebruik maken van de noordkant, gaat hun paarverblijf nog niet verloren met de werkzaamheden in complex 2, maar pas met de sloop in 20121 van complex 3.

Permanente verblijfplaatsen

Voor de Huismus worden in alle woningen maatwerkvoorzieningen gecreëerd in de goot. Door de aanpassingen aan het dak, komt de goothoogte 15 cm hoger, maar de onderzijde van de goot moet ook gehandhaafd blijven, zodat er in de gootbetimmering een forse ruimte ontstaat. Deze ruimte wordt toegankelijk gemaakt voor de Huismus door 2 openingen per woning aan te brengen – niet boven een deur of raam (1 aan de voor- en 1 aan de achterzijde). Dit komt neer op meer dan 50 woningen met maatwerkvoorzieningen voor de Huismus.

Voor vleermuizen wordt gewerkt met open stootvoegen in de schoorstenen op de kopse kant.

Voor 14 woonblokken komt dit neer op 28 permanente alternatieven. Daarnaast blijven de muurschalen voor vleermuizen aan de noordzijde van de Wethouder Giermanstraat gehandhaafd tot deze woningen gesloopt worden (in 2021).

Zorgplicht, voorkomen van doden en verwonden, zorgvuldig handelen

Voor aanvang van het werk aan de woningenblokken met verblijfplaatsen, worden deze onklaar gemaakt met exclusionflaps en het wiggen van dakpannen. Waar toegestaan worden de voor paarplaatsen geschikte gevels met bouwlampen verlicht na het uitvliegen, om eventuele terugkeer of gebruik als paarverblijf te voorkomen. Als extra maatregel worden de gaten voor het aanbrengen van spouwmuurisolatie een dag eerder aangebracht, ook in de woningblokken waarin geen verblijfplaatsen zijn vastgesteld, zodat onverhoopt aanwezige vleermuizen de spouw kunnen verlaten.

Met het wiggen van de dakpannen worden ook de mogelijk aanwezige Huismussen verjaagd. De verblijfplaatsen voor de huismus worden ontoegankelijk gemaakt door het plaatsen van spouwmuurborstels onder de pannen.

Complex 3

Tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen

In complex 2, dat binnen 100 meter ligt van complex 3, worden zo veel voorzieningen getroffen, dat dit voldoende is voor de mitigatie van de verblijfplaatsen voor complex 2 en complex 3 samen. De permanente verblijfplaatsen in complex 2 kunnen direct als tijdelijke en als permanente alternatieven in gebruik worden genomen door vleermuizen en door Huismus.

Voorkomen van doden en verwonden

Afhankelijk van de sloopdatum worden exclusionflaps geplaatst of worden de woningen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door het verwijderen van dakpannen en het creëren van tocht. Met het wiggen van de dakpannen worden ook de mogelijk aanwezige Huismussen verjaagd. De verblijfplaatsen voor de huismus worden ontoegankelijk gemaakt door het plaatsen van spouwmuurborstels onder de pannen.

Permanente verblijfplaatsen

In de nieuwbouw zullen duurzame permanente alternatieve verblijfplaatsen worden gecreëerd zonder koudebruggen in de vorm van een toegankelijke spouw of met inbouwkasten. Veluwonen is voornemens minimaal 2 vorstvrije voorzieningen in te bouwen in kopgevels die als kraam- en als winterverblijf geschikt zijn voor de Gewone dwergvleermuis.

Verspreid over het project 'Verduurzaming 2016' worden 16 inbouwkasten in de directe omgeving gerealiseerd.

Complex 4

Tijdelijke verblijfplaatsen

In de omgeving zijn in december 2017 twaalf tijdelijke voorzieningen geplaatst (zie kaartbijlage 2 bij deze ontheffing) in de vorm van muurschalen voor vleermuizen. Het onderzoeksgebied sluit aan bij een eerder verleende ontheffing waarvoor in 2016 al tal van voorzieningen zijn geplaatst.

Permanente verblijfplaatsen

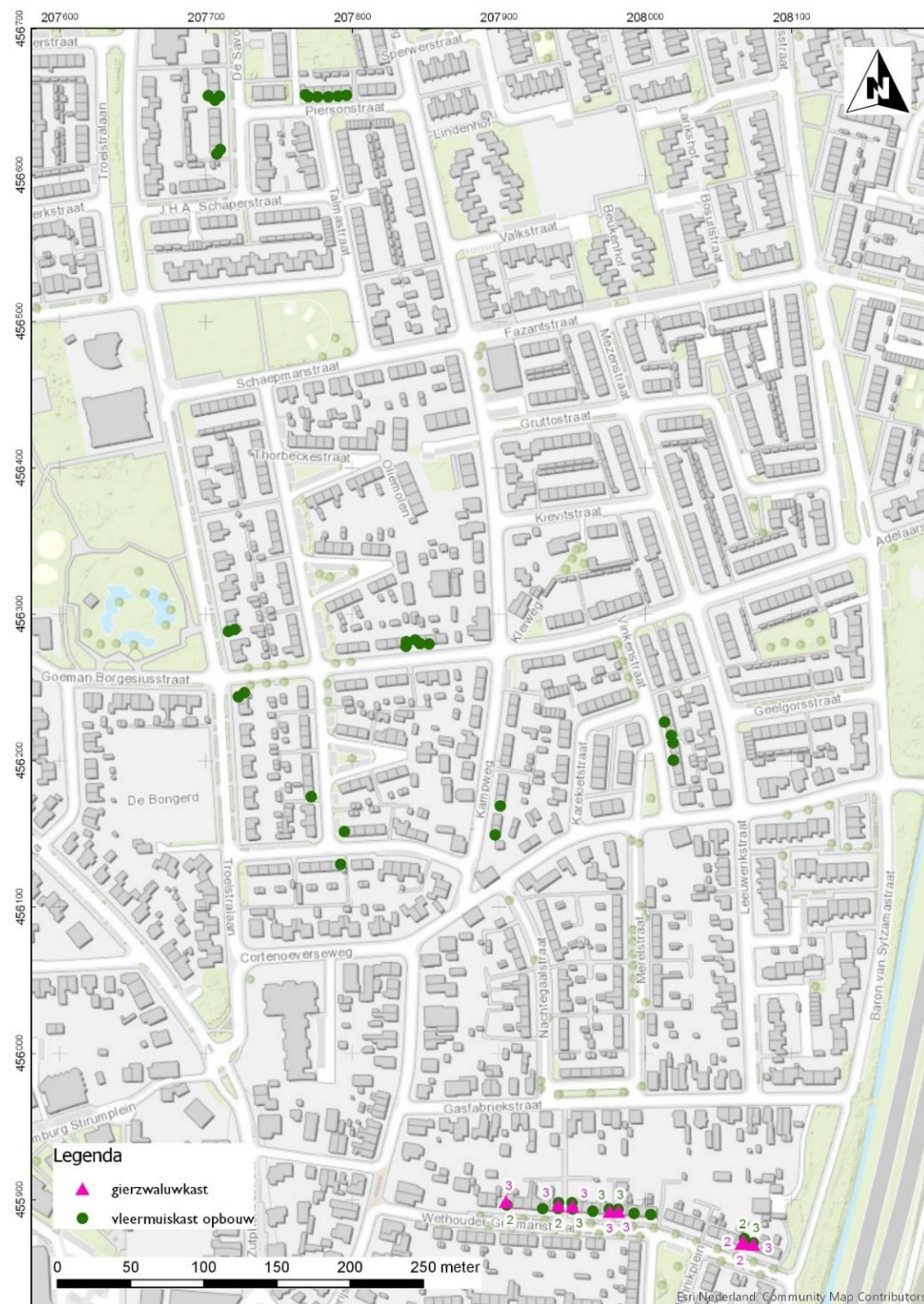
Er wordt aan deze woningen alleen spouwmuurisolatie aangebracht, waardoor er géén passende gootbetimmering met (extra) ruimte voor de Huismus wordt aangebracht of open stoorvoegen voor de Gewone dwergvleermuis. De muurschalen die als tijdelijke voorziening zijn aangebracht blijven als permanente voorziening.

Zorgvuldig handelen, zorgplicht, voorkomen van doden en verwonden.

Ook hier worden de verblijfplaatsen van tevoren ongeschikt gemaakt door het wiggen van pannen en het creëren van tocht en worden, indien toegestaan, de kopse gevels verlicht na het uitvliegen om terugkeer in de verblijfplaats te voorkomen.

In alle complexen worden de blokken met vleermuisverblijfplaatsen minimaal 2 dagen met een temperatuur van 8 graden Celsius van tevoren ongeschikt gemaakt. Ook worden in alle woningen waar spouwmuren geïsoleerd worden de gaten daags tevoren aangebracht om onverhoopt aanwezige vleermuizen nog een kans te geven uit te vliegen.

Bijlage 3 Tijdelijke voorzieningen

Figuur 2 (Tijdelijke) voorzieningen met aantallen

